

Тарас Зелений
здобувач 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник
Оксана Коваль
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сьогодення нашої держави супроводжується цілою низкою складних і суперечливих процесів, які торкнулися і сучасної системи освіти. Ці процеси створюють таку соціокультурну та освітню ситуацію, вихід з якої вимагає залучення не лише високваліфікованих, а й емоційно стійких кадрів. Разом з тим, діяльність працівників усіх освітніх закладів за багатофункціональністю, різноманітністю видів діяльності, нервовою і фізичною напруженістю продовжує залишатися в переліку «складних». При цьому їх праця і поведінка досі визначається загальноприйнятими нормами і вимогами, відповідати яким на практиці буває досить важко в силу специфіки педагогічної професії.

Численні дослідження [1; 3] свідчать про наявність постійної емоційної напруженості у представників даної професії, пов'язаної з систематичними ситуаціями оцінки, частими і тривалими контактами із здобувачами освіти, їх батьками, зниженням престижності педагогічної праці, високою ймовірністю виникнення ділових і міжособистісних конфліктів. Частіше всього такий стан пов'язують з синдромом «емоційного вигорання» та стверджують, що при відсутності систематичної роботи щодо його профілактики, він починає проявлятися у майбутніх педагогів ще в період навчання у ЗВО та загострюється під час проходження практики. У зв'язку з цим

у багатьох студентів значно знижується мотивація подальшого розвитку в педагогічній професії.

Відтак, задля збереження психічного здоров'я педагогів, дбати про нього необхідно ще на етапі їх підготовки до професійної діяльності. Одним із ключових моментів цього процесу є розвиток т.з. емоційної стійкості.

Аналіз наукової літератури [1-4] з визначеної проблематики засвідчив наступні положення:

1. Емоційна стійкість – це професійно значима якість особистості, що дає змогу контролювати прояв емоцій і адекватно діяти в напружених емоційних ситуаціях практичної педагогічної діяльності.

2. Педагогічне забезпечення розвитку емоційної стійкості – це вид професійної діяльності, що передбачає активізацію особистісних та інституційних ресурсів, необхідних для реалізації ефективності розвитку ЕС майбутніх викладачів ЗВО. Воно передбачає реалізацію принципу професійного загартовування, який має на меті включення студентів у процес вирішення різних реальних або модельованих проблем педагогічних відносин; діагностування мотиваційно-цільової, емоційно-вольової та поведінково-діяльнісної готовності до системи професійних відносин; стимулювання самопізнання, самовизначення і саморозвитку студентів у різних педагогічних ситуаціях, утвердження своєї позиції та способу адекватної поведінки в різних умовах.

3. Ефективність розвитку емоційної стійкості майбутніх викладачів ЗВО забезпечує комплекс педагогічних засобів, що сприяють отриманню досвіду вольової поведінки в умовах емоційної напруженості, вироблення навичок, умінь, навичок саморегуляції емоційної напруженості. Серед них найефективнішими є наступні: позитивне ставлення викладачів до розвитку ЕС студентів педагогічного ЗВО; організація процесу навчання на основі включення студентів в професійні проби; рефлексивний характер навчальної діяльності; створення ситуацій успіху професійної діяльності як способу формування активно-позитивної потреби розвитку емоційної стійкості.

Перелік використаних джерел

1. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти / Максименко С.Д., Карамушка Л.М., Зайчикова Т.В. та ін. К.: Міленіум, 2004. 264 с.
2. Маслач К. Практикум по социальной психологии. СПб.: Питер, 2000. 522 с.
3. Орел В.Е. Феномен «выгорания» в зарубежной психологии: эмпирические исследования и перспективы. *Психологический журнал*. 2001. Т. 22. №1. С.90-101.
4. Ребуха Л. З. Теоретичні аспекти емоційної напруженості як психологічної проблеми *Теоретичні та прикладні проблеми психології*. 2015. №2. С. 28-35

Карсканова С. В.

кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри спеціальної освіти
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

БЕЗУМОВНЕ ПРИЙНЯТТЯ ВЛАСНОЇ ДИТИНИ БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Найбільшою трагедією сучасної сім'ї залишається появи на світ дитини «не такої, як у всіх», дитини з відхиленнями в розвитку. Така подія сприймається її батьками як «кара небесна», «вирок», «урок» та безліч крайнощів які виникають як у формулюваннях, так і як відношення до ситуації народження такої дитини.

Залишається фактом сильний стрес, який переживають батьки, в першу чергу мати дитини. В непоодиноких випадках ці стани посилюються післяпологовим психозом, який не помічається сім'єю, в наслідок їх загального стресового стану. Стрес, що має пролонгований характер, спричиняє сильну деформуючу дію на психіку батьків і стає вихідною умовою різкої травмуючої зміни життєвого устрою, що вже склався в сім'ї. Суперечливість батьківського ставлення проявляється в тому, що дитина одночасно розглядається і як об'єкт любові, і як джерело страждань (Шаргородська, 2003). На психологічних консультаціях, саме розгляд власної дитини як джерело страждань, за оцінкою більшості матерів, є причиною частих нападів роздратування, неконтрольованих нападів